

AKİF EMRE GENÇ HUKUKÇULAR DERSİNDE

Konu AVRUPA BİRLİĞİ

Konuşmacı: Akif EMRE

Derleyen: Sezgin TUNÇ

Tarih: 01.02.2005

Yer: Bilim ve Sanat Vakfı – Genç Hukukçular Hukuk Okumaları Grubu

Merhaba arkadaşlar,

Akif Emre'nin konuşmacı olarak katıldığı son Salı oturumundan (alabildiğim kadarıyla) notlarımı sizlerle paylaşma gereği hissettim.

Bence önemli şeyler söyledi Akif Emre. Bu konular üzerinde daha fazla düşünmek zorundayız.

Not: Parantez içindeki ifadeler bana ait.

"Avrupa Birliği konusu çok konuşuldu fakat bazı konuların özellikle ve tekrar tekrar konuşulmasında fayda var" diyerek sözlerine başlayan Akif Emre, sözlerine Avrupa'yı anlamak için "üç şehir" olarak zikrettiği Atina, Roma ve Kudüs'ü anlamak gerektiğini belirtti. Atina, Avrupa'nın felsefi düşüncesinin temeli ve referansı, Roma hukuki ve siyasi örgütlenmesi, Kudüs ise Hıristiyan-Yahudi din temelini ifade ediyor. Bu günkü Avrupa'nın emelleri bu üç şehrin temsil ettiği olgularda yatar.

"Avrupa'da birlik arayışına doğu sınırları belirlemiştir". Napolyon'un "Afrika Pireneler'den başlar" sözüne atıfta bulunarak Avrupa'da birlik arayışının en temelde doğuda Osmanlı'nın temsil ettiği İslam ve Rusya'nın temsil ettiği Ortodoksluğa karşı tavır alış olduğunu belirten Emre, aynı doğrultuda birlik düşüncesinin beraberinde işgal, fetih ve kolonyalizmi getirdiğini belirtti. "Bu düşünce 15. yy' dan Fransız İhtilaline ve bugüne kadar hep böyle devam edegelmiştir. Ünlü Fransız düşünürler Voltaire, Rousseau ve Hugo tarafından da Birleşik Avrupa düşüncesi aynı doğrultuda kullanılmıştır. Viyana Konferansında oluşan Avrupa konsensüsü de beraberinde aynı şekilde paylaşım ve sömürgeciliği getirmiştir. Bugünün postmodern düşünürlerince de "AB fikri ötekine saldırı amacı" olarak ifade ediliyor."

"Hıristiyanlık Avrupa düşüncesiyle birlikte daha çok canlanıyor, sanıldığı gibi aksine bu süreç bir kopuş değil canlanma sürecidir" saptamasında bulunan Emre, Hıristiyan Avrupa'nın Hıris-

tiyan-Kafir ayırımının, yerini uygar-uygar olmayan ya da sivil-sivil olmayan ayırımına bıraktığını belirtti(Sivil toplum tartışmaları bağlamında bu husus çok önemli). Bu ayırım Avrupalı olmayan barbarları yani uygar ve sivil olmayanları sömürmeye kurgulanmış bir söylem olarak karşımıza çıkmaktadır (Civilization). Bu söylem her ne kadar birlik ifadesini içeriyor olsa da aslında Braudel'in deyişi ile "başlı başına farklılıklardan ibaret" bir olgudan başka bir şey değil. Ve "bu birliğin temeli çatışmalardadır"(Avrupa tarihi savaşın ve yıkımın tarihidir). Bu çatışma "Roma mirasının canlandırılması" amacı etrafında dönmektedir (Roma'nın mirasını üstlenmesi bakımından ABD'yi de bu amaç doğrultusunda daha doğru bir yere oturtabiliriz kanısındayım).

Devamında 'Avrupa'nın evrenselci ideolojisini eleştiren Emre, Avrupa'nın, hayali evrenselci liğin meşrulaştırıcı bir üst söylem olarak karşımıza çıktığını vurguladı. "Sıradan insanın Avrupa düşüncesi refah toplumundan öte değil, halbuki burada bir dünya algılayışı vardır".

“AB nedir konusunda üç farklı açıklama biçimi var.

Birincisi, Avrupa sözleşmeye dayanarak oluşturulan hükümetler arası bir birlik mi? Ulus devletlerin uluslararası hukukta yaptıkları bir antlaşma ile oluşturulan bu model AET döneminde kaldı.

İkincisi, Avrupa'nın, şirket, firma ve NGO'ların ortaya çıkardığı daha gevşek bir yapı olduğu şeklinde yapılan açıklama biçimi. Bu doğrultuda STK'ların öne çıkarılması anlamlı gözüküyor.

Üçüncüsü ise ulus üstü (supranational) Avrupa modeli şeklinde yapılan açıklama biçimi. Bu model federal bir yönetim formudur. Anayasası olmadığı için federatif değil deniyordu fakat artık bir "Avrupa Anayasası" var. Siyasal anlamda olguyu tanımlayan en uygun form budur. Bu model Roma ve Yunan siyasi örgütlenmesinden farklı değildir. Bu örgütlenme biçimi ile AB, bir üst normlar bütünü oluşturur. Yerli söylem de konuyu böyle anlamaktadır. Bu üst formlar bütünü ile Avrupa'nın kapsayıcı bir toplum mühendisliği olduğunu belirten Emre, hayatın yeniden örgütlenmesi konusunda bir çerçeve sunduğunu ve bu çerçevenin tarihsel olgu ve etkenlerden bağımsız olmadığını vurguladı. "Bizim fıkıh kitaplarımızda dahi hayat bu derece ayrıntılı düzenlenmiş değildir." Hobsbawn'dan aktardığı söz bu paralelde anlamlıydı: "AB'de demokrasi eksikliği yoktur, demokrasi yoktur zaten AB'de."

"Peki bu bir medeniyet projesi değil de nedir? Türkiye'nin AB'ye katılması demek gönüllü olarak kendi medeniyet değerlerinden vazgeçmesi demektir. Bir paradigma dönüşümü yani.

Tartışma esas anlamda bu noktada yoğunlaşmalıdır. Bu proje ile bu topraklar üzerindeki bin yıllık birikimimizden vazgeçiriliyoruz.

Türkler bu toprakları Müslüman olarak vatan yaptılar.

Kürtler ve Çerkezler için de aynı şey geçerlidir.

Müslümanlığı temel almayan bir değer ve referans sistemi ile bu topraklarla ilişkimiz kaybolur ve bu topraklar vatan olmaktan çıkar (İsmet Özel'in konu ile ilgili tartışmalarına biraz da bu noktadan bakmak faydalı olacaktır bence). İşte bu yüzden AB süreci ikinci medeniyet projesidir. Birinci proje Müslümanlıktır. Müslümanlıkla yerleşik medeniyete geçilmiş ve bu topraklar vatan haline getirilmiştir.

İkinci proje ise Tanzimat ile başlayıp bu güne kadar devam eden Batılaşma projesidir (İkinci Tanzimat - M.Balcı).

Girsek de girmesek de bu süreçle hesaplaşmak zorundayız. Müslümanların paradigmasında yaşanan bu dönüşüme itilişi etraflıca ve ciddi anlamda değerlendirilmelidir."

"Özetle, medeniyet bağlamında bunu tartışmak gerek.

NATO'ya, CENTO'ya dahil olmak gibi değil bu proje. Bu proje tepeden inme bir projedir. Bizim Birliğe "öteki" olmaktan başka bir katkımız yokken bizi içeri alışları "absorbe" etmek amacından başka bir şey değil. Anadolu insanı artık İslam medeniyetinin taşıyıcısı ve temsilcisi olmaktan çıkarılmak isteniyor. Tam da İslam medeniyetinin yeniden neşv-u nema bulmasından söz edildiği bu dönemde, söz konusu sürecin Müslümanlar tarafından değerlendirilmesi gerekiyor. Kissinger'ın Diplomasi kitabında 2025'lerde dünyanın çok kutuplu bir sisteme döneceği belirtiliyor. Burada sayılan unsurlar arasında İslam medeniyetini temsil edecek bir kutup belirtilmiyor. Halbuki en esaslı söylemi üretme potansiyeli taşıyan unsur İslam medeniyetidir. Bu süreçte Müslümanların enerjisi nereye harcanıyor?

"Başörtüsü meselesinden başka sorunumuz yok mu? Varsın birkaç yıl okumasın kızlarımızı..."

Bunlar üzerinde düşünmek zorundayız"

Soru: AB'nin saldırganlığı ve ABD-BOP konusunda neler düşünüyorsunuz?

Cevap: AB küresel kapitalizmin son noktasıdır. Küresel kapitalizm (BOP) konusunda AB'nin ciddi rekabeti var.

BOP'a karşı sözde karşı çıkıştan öte herhangi bir çatışma olmadı. Daha sonra da birlikte hareket ettiler. Avrupa sömürgecilik konusunda çok daha tecrübeli ve iştahtıdır. ABD, AB'nin bol

üyeli, karar alma ve hareket kabiliyeti anlamında hantal bir yapıya dönüşmesini istiyor. Yatay genişleme yani. Fransa ve Almanya ise dikey gelişimli, nitelikli bir AB istiyor.

Bizim medeniyet düzleminde bir çözüme varmamız gerekiyor. Pratik, geçici ve palyatif çözümler bizi bir yere götürmez. Nitekim şu an en karşıt olanlar şimdi bu rolü üstlenmiş durumda.

Bu süreçte bize en büyük zararı milliyetçilik verdi.

İslam düşüncesi ve ümmetçilik büyük zarar gördü.

Davos'ta kullanılan "laik İslamcılar", "demokratik, sivil İslam" tabirleri bilinçli kullanıldı. Hangi alanlarda tehdit altındaysak oturup bunları konuşmak zorundayız. Zihniyet değişimi. Esas tehlike bu.

Soru: Türkiye'deki baskıların giderilmesi, haklar ve özgürlüklerin kullanılması bakımından süreci nasıl değerlendiriyorsunuz?

Cevap: Almanya'da kubbeli cami yapamazsınız. Şu an AGIT denetiminde olan Bosna'da Başçarşı'daki cami dışında hiçbir yerde ezan okutulmuyor. Avrupa kamu alanı diye bir tabir var.

AB'ye girsek bile zinde güçler bekçi olarak kalacak burada. Burada Müslüman olarak yaşamak mı iyi yoksa orada homoseksüellerle aynı düzeyde ya da daha altında bir sürüngen veya sümüklü böcek gibi yaşamak mı iyi?

Avrupa mitini kendimiz ürettik ve bu mit iradeyi çekip alıyor içimizden.

SEZGİN TUNÇ